

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **B. A.**, zast. Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s., se sídlem Kovářská 939/4, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2023, č. j. OAM-15/ZA-ZA11-K10-R2-2021, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2024, č. j. 13 Az 29/2023-57,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný shora uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl, že opakovaná žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany ze dne 7. 1. 2021 je nepřípustná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o této žádosti proto zastavil podle § 25 písm. i) téhož zákona.

II.

[2] Žalobce se bránil proti napadenému rozhodnutí žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl.

[3] Městský soud nesouhlasil s žalovaným v tom, že z obstaraných podkladů je možné učinit jednoznačný závěr o nevěrohodnosti žalobcova tvrzení o tom, že byl za své nepřítomnosti v Íránu odsouzen za trestný čin *mohárebeh bá chodá* (aktivita proti bohu, dále jen „*mohárebeh*“). Poukázal na to, že dle informací o zemi původu žalobce, které žalovaný v průběhu správního řízení obstaral, revoluční soudy v této zemi nedodržují zákonné postupy v soudních řízeních. Podle městského soudu tak nelze jednoznačně uzavřít, jak učinil žalovaný v napadeném rozhodnutí, že žalobce nemohl být v nepřítomnosti odsouzen za trestný čin *mohárebeh*. Městský soud se neztotožnil ani se závěry žalovaného o tom, že žalobcem doložené kopie dokumentů od íránského soudu, které to dokládají (tři předvolání a jeden zatykač – pozn. soudu), jsou zcela nevěrohodné. Podle městského soudu totiž

informace o zemi původu zcela nevyvrací žalobcův azylový příběh a ani zcela nezpochybňují pravost předložených dokumentů.

[4] Městský soud tedy dospěl k závěru, že se ve správním řízení neobjevila taková skutková zjištění, která by umožňovala odklon od závazného názoru Nejvyššího správního soudu (v části týkající se doložení výše uvedených kopií dokumentů od íránského soudu), který vyslovil v rozsudku ze dne 10. 2. 2023, č. j. 5 Azs 208/2022-52, jímž zrušil dřívější rozhodnutí žalovaného o nynější opakované žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku (dále také je „rozsudek pátého senátu“) uložil žalovanému, aby přihlédl ke všem předloženým důkazním prostředkům a zároveň porovnal azylový příběh žalobce s vyváženými zprávami o zemi původu z různých zdrojů a neopomenul přitom možný vývoj situace náboženských konvertitů v Íránu během posledních několika let. Žalovaný měl ve věci rozhodnout podle § 11a odst. 2 zákona o azylu o udělení, nebo neudělení mezinárodní ochrany, není-li odůvodněn jiný postup. Městský soud shledal, že žalovaný tento závazný právní názor nerespektoval, neboť opětovně dospěl k závěru, že žádost žalobce je nepřijatelná a řízení o ní zastavil.

III.

[5] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) nyní brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Stěžovatel namítá, že žalobce v nyní posuzované opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany prezentuje tentýž azylový příběh jako ve své první žádosti. Tou se přitom již správní soudy zabývaly (Krajský soud v Hradci Králové v rozsudku ze dne 10. 3. 2020, č. j. 28 Az 12/2019-101, a poté Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 11. 6. 2020, č. j. 6 Azs 76/2020-23) a shodně v ní uvedený azylový příběh shledaly nekonzistentním a nevěrohodným. Stěžovatel má za to, že dřívější rozsudek pátého senátu o opakované žádosti žalobce je s těmito předchozími závěry v rozporu. Rozporný náhled Nejvyššího správního soudu na věrohodnost téhož azylového příběhu žalobce předneseného ve dvou po sobě jdoucích žádostech podle stěžovatele zakládá přijatelnost jeho kasační stížnosti.

[7] Stěžovatel uvádí, že si je vědom závaznosti právního názoru, který Nejvyšší správní soud vyslovil v rozsudku č. j. 5 Azs 208/2022-52, je však přesvědčen o odůvodněnosti svého postupu. Popisuje kroky, které v řízení učinil za účelem zjištění stavu věci a konstatuje, že ani poté nehledal důvod odchýlit se od svého dřívějšího závěru o nevěrohodnosti žalobcových tvrzení. Kopie dokumentů, které žalobce předložil jako nové skutečnosti ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu, stěžovatel vyhodnotil jako nikoliv autentické, a to jak s ohledem na celkovou nevěrohodnost prezentovaného azylového příběhu, tak pro rozpornost s informacemi o zemi původu. Trvá na tom, že podle shromážděných podkladových informací je velmi nepravděpodobné, že by žalobce, který nebyl náboženským vůdcem, organizátorem či hostitelem společných setkání, mohl být odsouzen za *mohárebeh* kvůli jeho hudebním aktivitám v rámci křesťanské skupiny, které byly realizované před více než 10 lety. Stěžovatel připouští, že ke svévolnému rozhodování soudů v případech konvertitů sice může dojít, je však třeba zohlednit individuální okolnosti případu.

pokračování

[8] Městský soud podle stěžovatele pominul množství zcela nevěrohodných a rozporných skutečností, které žalobce v rámci svých tvrzení uvedl, i stěžovatelův závěr o tom, že se v případě doložení oněch kopií dokumentů od íránského soudu nejedná o nové skutečnosti nebo zjištění, ale o doložení dalších nekonzistentních tvrzení. Stěžovatel trvá na tom, že skutečnost, že žalobcem tvrzené problémy v Íránu jsou zjevně nevěrohodné, je sama o sobě důkazem, že nově doložené dokumenty o jeho odsouzení v nepřítomnosti jsou *falsum*, a tvrzení k nim vztažená jsou proto nepravdivá. Připomíná rovněž, že nikdy neobdržel originály těchto dokumentů, a to ani navzdory opakovanému prodlužování lhůty k jejich doložení, kterou žalobci poskytl. Stěžovatel tak setrvává na tom, že spisový materiál obsahuje natolik podstatné rozpory ve výpovědích žalobce i v okolnostech týkajících se doložení dokumentů, že tyto dokumenty nelze akceptovat jako novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu.

[9] Stěžovatel dále brojí proti tomu, že městský soud bez dostatečného zdůvodnění vyhodnotil jeho postup jako nesprávný a nerespektující závazný právní názor vyslovený v rozsudku pátého senátu. Své rozhodnutí založil na několika výňatcích z podkladové dokumentace, avšak zcela pominul další stěžovatelova zjištění o rozporech ve výpovědích žalobce. Postup stěžovatele ve vztahu k doloženým dokumentům hodnotil odtrženě od ostatních zjištění pouze na základě několika citátů z obstaraných informací o zemi původu. Rozhodl tak bez ohledu na celkový kontext individuálních okolností žalobcova případu, který vypovídá o jeho celkové nevěrohodnosti.

IV.

[10] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že nebyly naplněny podmínky přijatelnosti kasační stížnosti. Nesouhlasí s tím, že by existovaly různé náhledy správních soudů na věrohodnost jeho azylového příběhu, a má tedy za to, že je třeba kasační stížnost odmítnout. Pokud by Nejvyšší správní soud shledal přijatelnost kasační stížnosti, považuje kasační stížnosti za nedůvodnou. Poukazuje v této souvislosti na výslech žalobce, který provedl městský soud při ústním jednání u něj konaného, a výslovně pak cituje některé konkrétní pasáže napadeného rozsudku, s nímž se ztotožňuje.

V.

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti. Ta byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná.

[12] Vzhledem k tomu, že ve věci rozhodoval u městského soudu specializovaný samosoudce, Nejvyšší správní soud se v souladu s § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, odmítl by ji jako nepřijatelnou. Pro vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž neurčitý právní pojem *přesah vlastních zájmů stěžovatele* vyložil.

[13] Kasační soud pro úplnost dodává, že se přijatelností kasační stížnosti zabývá i v situacích, kdy je stěžovatelem žalovaný správní orgán (srov. rozsudky Nejvyššího

správního soudu ze dne 3. 8. 2016, č. j. 2 Azs 56/2016-85, či ze dne 29. 11. 2016, č. j. 7 Azs 231/2016-55). Konkrétně v rozsudku ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, publ. pod č. 1143/2007 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud vyslovil, že kasační stížnost podanou žalovaným správním orgánem lze považovat za přijatelnou, „pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu. Přijatelnost by byla konstatována bez ohledu na to, že by takovým pochybením krajský soud zásadně nemohl zasáhnout do hmotně-právního postavení stěžovatele.“

[14] Stěžovatel přijatelnost kasační stížnosti zdůvodňuje rozdílnými náhledy správních soudů na věrohodnost azylového příběhu žalobce.

[15] Nejvyšší správní soud však tento tvrzený rozpor nepovažuje za důvod přijatelnosti kasační stížnosti, resp. nemá za to, že lze závěry Nejvyššího správního soudu vyjádřené v usnesení č. j. 6 Azs 76/2020-23, kterým byla pro nepřijatelnost odmítnuta žalobcova kasační stížnost vztahující se k rozhodnutí o jeho první žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a závěry vyjádřené v rozsudku pátého senátu, kterým kasační soud zrušil stěžovatelovo rozhodnutí o opakované žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany (která je předmětem i v nyní posuzované věci), srovnávat způsobem, jakým to činí stěžovatel v kasační stížnosti, potažmo i v napadeném rozhodnutí.

[16] V predestřených případech, byť se oba týkaly žalobce, totiž Nejvyšší správní soud vycházel z jiného skutkového základu a důkazů. Zatímco šestý senát ve svém usnesení rozhodoval pouze na základě posouzení věrohodnosti a konzistentnosti jedné žalobcovy výpovědi, v níž kromě několika rozcházejících se informací rovněž vyjádřil svou obavu z trestního stíhání v zemi původu, pátý senát ve svém rozsudku již vycházel i z podkladů, které mohly svědčit o tom, že se obavy žalobce z trestního stíhání skutečně naplnily a že s ním bylo vedeno trestní řízení a v jeho nepřítomnosti byl v této věci vydán i rozsudek. Nadto měl k dispozici i další žalobcovu výpověď, u níž shledal, že stěžovatel nedostál své povinnosti umožnit žalobci vysvětlit případné rozpory. Je tedy pochopitelné, že se závěry obou senátů v řízeních o různých žádostech, byť ve věci téhož žadatele, rozcházeły. Tato skutečnost tedy nezakládá přijatelnost kasační stížnosti stěžovatele ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s.

[17] Nejvyšší správní soud nepovažuje napadený rozsudek ani za nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů, jak také stěžovatel namítá. Městský soud srozumitelně popsal skutkový stav věci, stanoviska účastníků řízení a vysvětlil a řádně odůvodnil i svůj závěr, podle kterého stěžovatel nerespektoval závazný právní názor Nejvyššího správního soudu vyslovený v rozsudku pátého senátu, na základě něhož napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil stěžovateli k dalšímu řízení.

[18] Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku přitom nemůže založit ani stěžovatelem tvrzené nezohlednění nevěrohodných a rozporných skutečností, které žalobce uvedl, nepřihlédnutí k okolnostem svědčícím o nevěrohodnosti žalobcova azylového příběhu ani pominutí závěru stěžovatele o tom, že se v případě nově doložených dokumentů nejedná o nové skutečnosti nebo zjištění, nýbrž o doložení dalších nekonzistentních tvrzení. Městský soud totiž předně posuzoval, zda stěžovatel dostál své povinnosti respektovat závazný právní názor, který vynesl Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku č. j. 5 Azs 208/2022-52, jak mu ukládá § 78 odst. 5 s. ř. s. Z napadeného rozsudku je přitom

pokračování

zřejmé, že městský soud neopomněl zkoumat, zda byla naplněna kritéria, která by opodstatňovala možný stěžovatelův odklon od pro něj jinak závazných závěrů kasačního soudu (srov. odstavce 18. a 25. napadeného rozsudku). V případě postupu stěžovatele v části týkající se žalobcem nově předloženého rozsudku britského soudu ve věci mezinárodní ochrany jeho sestry přitom městský soud vyložil, že odklon od závěru Nejvyššího správního soudu je s ohledem na dodatečně zjištěné okolnosti možný a souladný s judikaturou, která se touto problematikou zabývá. Naproti tomu v části týkající se čtyř nově doložených dokumentů (předvolání a zatykače od íránského soudu) však městský soud důvod pro odklon od této judikatury týkající se možnosti odklonit se od závazného právního názoru kasačního soudu již neshledal.

[19] Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 5 Azs 208/2022-52 dovodil, že „[v]zhledem k tomu, že pochybnosti žalovaného a krajského soudu neshledal Nejvyšší správní soud validními, dospěl k závěru, že (i přes nedoložení originálů předmětných písemností) nelze prima facie vyloučit, že v zemi původu skutečně probíhá trestní stíhání, o němž se stěžovatel dozvěděl v prosinci 2020. I v případě dokumentů od revolučního tribunálu tedy byly naplněny důvody podle § 11a odst. 1 písm. a) i b) zákona o azylu.“ Městský soud pak v napadeném rozsudku srozumitelně vysvětlil, proč nemá za to, že skutečnosti zjištěné v rámci dalšího řízení zcela zpochybňují pravost žalobcem doložených kopií dokumentů, a neztotožnil se tak se závěrem stěžovatele, že by žalobcem uváděné a doložené skutečnosti byly zcela nevěrohodné, což by mohlo založit důvod pro případný odklon od výše uvedeného závěru Nejvyššího správního soudu. Jelikož takový důvod městský soud v části týkající se nově doložených dokumentů od íránského soudu nenašel, shledal, že stěžovatel nerespektoval závazný právní názor vyslovený v rozsudku pátého senátu, a proto zrušil napadené rozhodnutí porušení § 78 odst. 5 s. ř. s. V takovém případě již nebyl prostor, ale ani důvod, aby se městský soud zabýval skutečnostmi, o nichž stěžovatel nyní tvrdí, že je městský soud v napadeném rozsudku pominul. V postupu městského soudu tak nelze spatřovat žádné opomenutí či pochybení, které by bylo s to založit nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[20] Nejvyšší správní soud připomíná, že zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, ve kterých pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-76, publ. pod č. 1566/2008 Sb. NSS). O takovou situaci se však v případě napadeného rozsudku jistě nejedná. Nejvyšší správní soud k právě uvedenému dodává, že nepřezkoumatelnost není projevem subjektivní představy stěžovatele o tom, jak či jak podrobně by mělo být konkrétní soudní rozhodnutí odůvodněno, ale objektivní překážkou, jež kasačnímu soudu znemožňuje přezkoumat napadené rozhodnutí (k tomu viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24, či ze dne 27. 9. 2017, č. j. 4 As 146/2017-35, a další). Jak již výše uvedeno, z napadeného rozsudku je zcela zřejmé, o jaké důvody městský soud své závěry opřel, a k jakým závěrům na základě nich došel, tedy odpovídá požadavkům na přezkoumatelnost plynoucím z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS, či z 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, publ. pod č. 787/2006 Sb. NSS).

[21] Přijatelnost kasační stížnosti nezakládá ani kasační argumentace, v níž stěžovatel obhájí svůj postup, kterým se odklonil od závazného právního názoru vyjádřeného v rozsudku č. j. 5 Azs 208/2022-52. Tato otázka přitom úzce souvisí s námitkami, jež se týkaly nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, o nichž Nejvyšší správní soud pojednal výše. Z uvedeného důvodu k tomu pouze ve stručnosti dodává dále uvedené.

[22] Pátý senát v opakovaně odkazovaném rozsudku k dalšímu postupu stěžovatele po zrušení jeho prvního rozhodnutí o žalobcově opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl: *„Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného zrušil (výrok II. tohoto rozsudku) a věc mu vrátil k dalšímu řízení, ve kterém je vázán vysloveným právním názorem zdejšího soudu [§ 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.], který lze shrnout následovně. Žalovaný je povinen rozhodnout o opakované žádosti o mezinárodní ochranu podle § 11a odst. 2 zákona o azylu, přičemž je nutno přiblídnout ke všem předloženým důkazním prostředkům a zároveň porovnat azylový příběh stěžovatele s vyváženými zprávami o zemi původu z různých zdrojů a neopomenout přitom možný vývoj situace náboženských konvertitů v Íránu během posledních několika let.“*

[23] Podle § 11a odst. 2 zákona o azylu, *není-li opakovaná žádost nepřijatelná, ministerstvo rozhodne o udělení nebo neudělení mezinárodní ochrany, pokud není odůvodněn jiný postup.*

[24] Z rozsudku pátého senátu je tedy zřejmé, že se Nejvyšší správní soud důkladně zabýval žalobcem nově tvrzenými skutečnostmi a jím doloženými dokumenty v souvislosti s opakovanou žádostí (v podrobnostech k tomu viz odstavce [57] až [78] rozsudku pátého senátu) a shledal, že představují nové skutečnosti nebo zjištění ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu. Jak již správně vyslovil městský soud, jakkoliv závaznost rozhodnutí Nejvyššího správního soudu není zcela bezvýjimečná, odchýlit se od něj je možné pouze ve výjimečných případech (blíže srov. odstavec 17. napadeného rozsudku). Nejvyšší správní soud již výše shrnul, že městský soud důvod pro odchýlení se shledal v části tvrzení žalobce, které se týkalo udělení mezinárodní ochrany jeho sestře ve Velké Británii, avšak neshledal jej v části týkající se nově doložených kopií dokumentů od íránského soudu. Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem městského soudu zcela ztotožňuje a postup městského soudu považuje za zcela souladný nejen s právními předpisy i s judikaturou Nejvyššího správního soudu týkající se odklonu správních orgánů od závazných závěrů správních soudů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2004, č. j. 5 A 110/2002-25, publ. pod č. 442/2005 Sb. NSS, či ze dne 18. 6. 2004, č. j. 2 Ads 16/2003-56, publ. pod č. 352/2004 Sb. NSS).

[25] S ohledem na vše výše uvedené lze shrnout, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na kasační argumentaci týkající se odchýlení se od závazného právního názoru vysloveného v dřívějším zrušujícím rozsudku správního soudu, jíž se dovolal i městský soud v napadeném rozsudku. Nejvyšší správní soud tedy neshledal žádné důvody pro přijetí kasační stížnosti k meritornímu přezkumu.

VI.

pokračování

[26] Za těchto okolností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje stěžovatelovy vlastní zájmy. Proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou.

[27] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33). Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, a právo na náhradu nákladů tohoto řízení tudíž nemá. Žalobce jako úspěšný účastník by měl právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, avšak v řízení byl zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s. Tento spolek podle § 137 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, jenž se použije přiměřeně v souladu s § 64 s. ř. s., nemá právo na odměnu za zastupování účastníka v řízení o kasační stížnosti, neboť nevykonává specializované právní poradenství podle zvláštních zákonů ve smyslu § 35 odst. 2 s. ř. s. (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2008, č. j. 4 Azs 51/2008-79, či ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, publ. pod č. 1825/2009 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud tudíž rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. ledna 2025

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu